

Afgørelser – Reg. nr.:

Fredningen vedrører:

Bemærkninger:

Bemærkninger om formål og bestemmelser:

Denne fredning indeholder ingen udtrykkelig formålsbestemmelse. Formålet må derfor udledes ud fra en fortolkning af fredningsafgørelsen. I dokumentet er de generelle bestemmelser fremhævet. Den fremhævede tekst er vejledende og er fremhævet som hjælp til læseren. Fredningens generelle bestemmelser kan også optræde uden for de markerede områder. Et fuldstændigt billede af formål og bestemmelser forudsætter, at hele afgørelsen fra fredningsnævn og Overfredningsnævnet/klagenævn læses.

[Tryk her for at komme direkte til den vejledende fremhævning af bestemmelserne](#)

Domme:

Taksationskommissionen:

Overfredningsnævnet:

Fredningsnævnet:

Forslag:

Dispensationer: sidst i filen med nyeste til sidst

FREDNINGSNÆVNET>

Forhandlingsprotokollen for Fredningsnavnet for Aabenraa Amtsrådskreds.

Tilstede var Formanden, Dommer Chr. Andersen, Aabenraa, det af Aabenraa Amdsråd valgte Medlem, Folketingsmand H.P.Hanssen, samt det af Bov Sogneraad valgte Medlem, Sogneraadsformand, Gaard-ejer Jacob Jepsen, Vejbyk.

xix'x'x x'x'xxex xxaxx txi|xst'exber k xpsexx xsf|oxwxl x'xxx F'.xk xsl l exx,x x'xl'exnxaax.

Fredning af den i bemeldte Vejkryds

Stenen er anbragt i Bommerlund Plantage.

For Statsskovvasenet mødte Skovfoged Chr. Sørensen, Åaarehus.

Den omtalte Sten er 1,50 m Høj, 20 cm. bred paa Forsiden, med Indskrift: Wies II, ved Jorden en Nivellementsstreg og Aarstal 1778.

Måvnets Repræsentanter var enige i, at den nævnte Sten bør fredes og Skovfoged Sørensen erklærede paa Skovvæsenets Vegne, at dette var indforstået hermed.

Flødet hævet.

Chr. Andersen

H. P. Hanssen

J.B.Jepsen

Bestemmelser

Wies Herredssten i Bommerlund Plantage

Billeder fra 19. september 2010 (komprimerede udgaver)

Teksten på den østvendende side (WIES og H) – for oven.

Tekst på den østvendende side (1778) for neden.

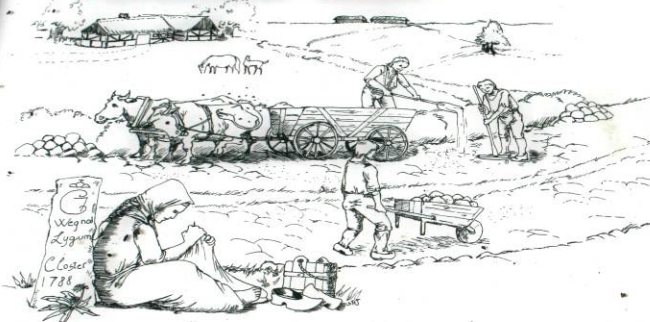

Hele stenen – mod vest - Hærvejen i baggrunden

Hele stenen – mod sydvest – Hørvejen i baggrunden

"Talende sten"

Tidligere tiders vejarbejde og et pligtarbejde til fælles gavn

De "Talende sten" er såkaldte vejpligtsten, som står adskillige steder langs Hærvejen. I slutningen af 1600-tallet blev vejene opmålt og markeret med grænsesten og vejens vedligeholdelse blev fordelt mellem landsbyerne og gårdene.

Vejpligtstenene som ofte har indhuggede initialer eller landsbynavne markerer grænsen for gårdens eller landsbyens vedligeholdelsespligt. På dette hærvejsstykke i Vis herred står stadig 15 sådanne "Talende sten". Længden af vejstrækningen som skulle vedligeholdes varierede efter

arbejdets omfang og vejens karakter. Ofte lå vejen fjernt fra gården. En gård havde for eksempel hele 30 km. til "sit" vejstykke. I praksis foregik arbejdet dog oftest i fællesskab mellem gårdene eller landsbyen og pligtarbejdet afsluttedes med fest og dans.

Vejpligtordningen, forløberen for de offentlige vejmyndigheder, har sine rødder i Jydske Lov fra 1241. På Hærvejen fungerede ordningen fra omkring 1770 og helt frem til begyndelsen af 1900-tallet.

På rette spor

Vejpligtstenene havde også en indirekte funktion ved at markere selve vejforløbet. På samme tid opsattes også vejviser- og milesten som markering mellem byerne.

Hærvejen kunne dog stadig være meget ufremkommelig i sandstorm, mørke eller snevejr. Man opsatte derfor fra 1799, specielt langs den øde strækning Bov - Okseskær, lamper med bål - de såkaldte "lygtefyrr" - til vejledning af de vejfarende. Området var dengang helt åbent og øde. Et af stederne var ved den nu nedlagte "Lygtekro" lige syd for Bommerlund plantage.

Fra hjulspor til vej

Historien om de danske veje går helt tilbage til oldtidens færdsel ad ride- og kørespor som naturligt fulgte landskabets linier. Langs hele hærvejsstrøget vidner tusinder af gravhøje og fund om, at den allerede i oldtiden havde en betydning som bindeled mellem bebyggelsen og til udlandet.

Først meget senere - omkring 1600-tallet - ændrede færdselen karakter. Varemængden til og fra markederne i de større købstæder voksede og kongemagten ønskede hurtige og sikre veje gennem riget. Tidligere tiders tilfældige og ofte ufremkommelige hjulspor, blev da afløst af mere permanent anlagte og opbyggede veje.

Den urgamle Hærvej gik en ny tid i møde. I stedet for blot at erstatte et gammelt nedslidt hjulspor ved at opkøre et nyt ved siden af, blev vejen nu ofte sten- eller grenbelagt. En sådan vej krævede vedligeholdelse!

Flere oplysninger om Hærvejen kan ses på www.haervej.dk

Aabenraa
Kommune

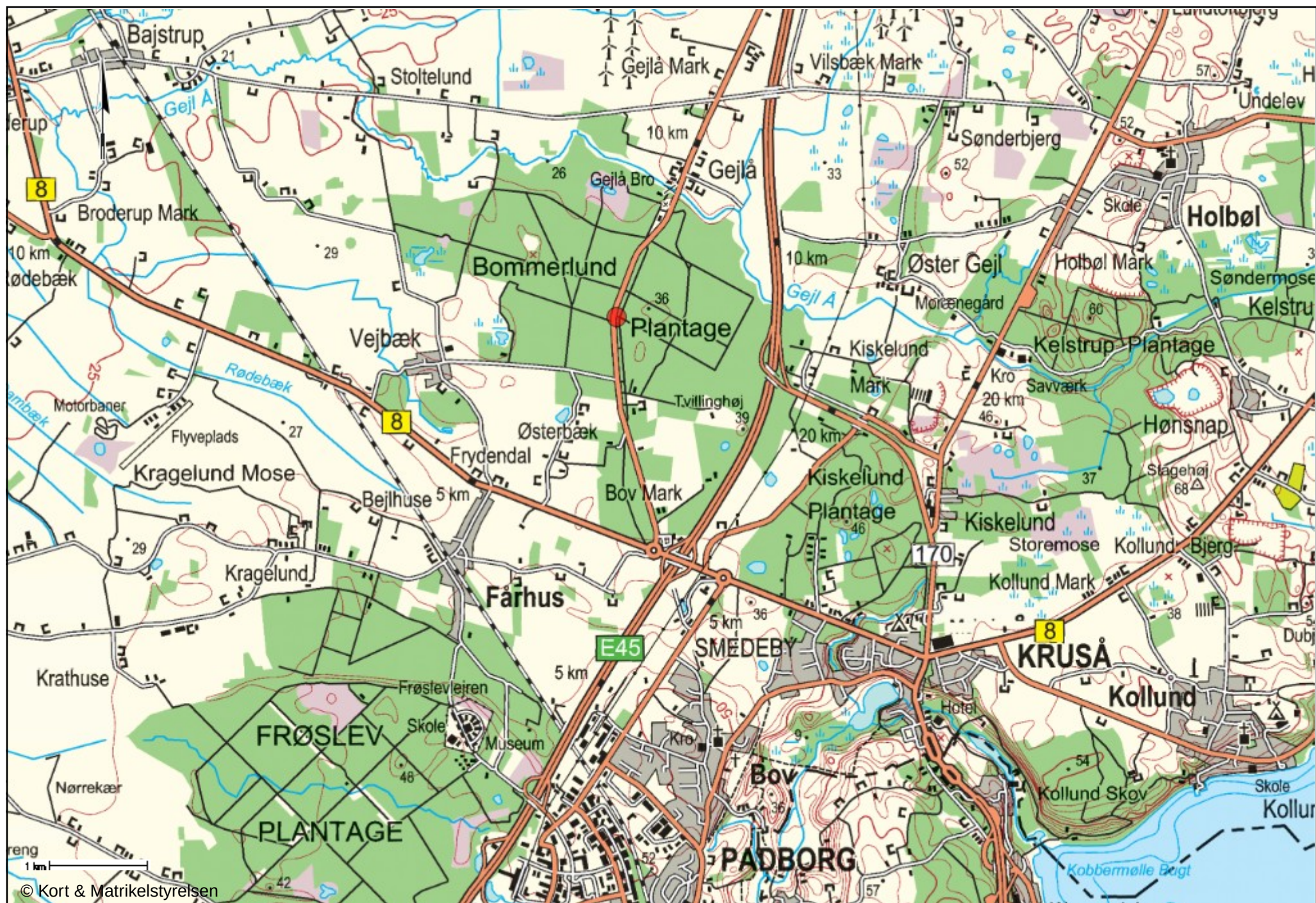

283

20 m

© Kort & Matrikelstyrelsen, © COWI

400,-

Akt: Skab A nr. 607
(Udfyldes af dommerkontoret)

Matr. nr. 1 Bommerlund, Bov
(Ejerlejlighedsnr.) Bov Kommune
Sønderjyllands amt
Gade og husnr.

Anmelder:

Fredningsstyrelsen, København.

J.nr. F.53-2568 NCE/1e

Genpart.

På ovennævnte ejendom, tilhørende Skovstyrelsen, Strandvejen 863,
2930 Klampenborg

er det nedenfor beskrevne fortidsminde beskyttet i henhold til naturfredningslovens § 48,
jfr. lovbekendtgørelse nr. 435 af 1.9.1978.

I BOMMERLUND PLANTAGE

Afd. 393

mb.nr. 4309:33

Vildtbanepæl af egetræ 1,8 m høj, 0,25 x 0,25 m
i vandret snit. Med indskæring af krone øverst
og derunder

Q
W B
1783

I skov.

mb.nr. 4309:34

Vejpligtsten af granit 0,6 x 0,4 m. I skov.

mb.nr. 4309:35

Vejpligtsten af granit 0,4 x 0,4 m med indhugning
I P I. I skov.

mb.nr. 4309:36

Vejpligtsten af granit 0,52 m høj og 0,4 x 0,25 m
i vandret snit med indhugning Weybel Bome.

mb.nr. 4309:37

Vejpligtsten af granit 0,55 høj og 0,40 x 0,25 m
i vandret snit. I skov.

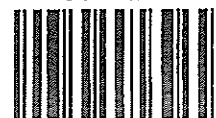
mb.nr. 4309:38

Vejpligtsten af granit 0,70 m høj og 0,32 x 0,17 m
i vandret snit. I skov.

vand-

DSS 88314711
44_A 607
Bulk Sort / Hvid

975426

mb.nr. 4309:39 Vejpligtsten af granit 0,4 m høj og 0,3 x 0,25 m
i vandret snit. Med indhugning H - I. I skov.

mb.nr. 4309:40 Vejpligtsten af granit 0,25 m høj og 0,20 x 0,25 m
i vandret snit. I skov.

mb.nr. 4309:41 Vejpligtsten af granit 0,40 m høj og 0,40 x 0,25 m
i vandret snit. I skov.

mb.nr. 4309:42 Vejpligtsten af granit 0,25 m høj og 0,45 x 0,25 m
i vandret snit. I skov.

mb.nr. 4309:43 Herredsgrensesten af granit 1,75 m høj og 0,25 x
0,25 m i vandret snit. Med indhugning

WIES
H
1778

I skov.

mb.nr. 4309:44 Vejpligtsten af granit 0,65 m høj og 0,60 x 0,30 m
i vandret snit. Med indhugning

C.I.

I skov.

mb.nr. 4309:45 Vejvisersten 1,4 m høj og 0,26 x 0,30 m i vandret
snit. Med indhugning

Løgum
Closter

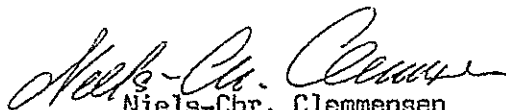
I skov.

Afd 491, 492

mb.nr. 4309:32 Høj, 1,3 x 16,0 m. I skov.

FREDNINGSSTYRELSEN
Fortidsmindekontoret
Amaliegade 13
1256 København K

den 22. marts 1985

Niels-Chr. Clemmensen
matr.tekn.